

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-06-90-T
Datum: 2. prosinac 2008.
Original: engleski

PRED RASPRAVNIM VIJEĆEM I

U sastavu: sudac Alphons Orie, predsjedavajući
sudac Uldis Ķiniš
sutkinja Elisabeth Gwaunza

Tajnik: g. Hans Holthuis

Odluka od: 2. prosinac 2008.

TUŽITELJ

protiv

**ANTE GOTOVINE
IVANA ČERMAKA
MLADENA MARKAČA**

POVJERLJIVO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU IVANA ČERMAKA ZA PRIVREMENO PUŠTANJE NA
SLOBODU**

Tužiteljstvo:

g. Alan Tieger
g. Stefan Waespi

Obrana Ante Gotovine:

g. Luka S. Mišetić
g. Gregory Kehoe
g. Payam Akhavan

Obrana Ivana Čermaka:

g. Steven Kay QC
g. Andrew Cayley
gđa Gillian Higgins

Obrana Mladena Markača:

g. Goran Mikuličić
g. Tomislav Kuzmanović

Prevod

I. HISTORIJAT POSTUPKA

1. Gospodinu Čermaku je odobreno privremeno puštanje na slobodu 2. prosinca 2004. i povratak u Pritvorsku jedinicu Ujedinjenih naroda (dalje u tekstu: PJUN) 5. ožujka 2008.¹ Dana 14. ožujka 2008., Vijeće je odbilo zahtjev Čermakove obrane za privremeno puštanje na slobodu tvrdeći da premda su konkretni uvjeti utvrđeni pravilom 65(B) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) za odobravanje privremenog puštanja na slobodu zadovoljeni, početak suđenja 11. ožujka 2008. predstavlja relevantnu i bitnu promjenu okolnosti koja opravdava primjenu diskrecijskih ovlasti Vijeća na osnovi kojih ono ne odobrava zahtjev.² Dana 18. srpnja 2008. Vijeće je odobrilo idući Zahtjev Čermakove obrane za privremeno puštanje na slobodu tijekom ljetne pauze. U svojoj Odluci Vijeće je tvrdilo da su konkretni uvjeti utvrđeni pravilom 65(B), kojima se odobrava privremeno puštanje na slobodu, zadovoljeni, te da je proceduralno uzevši tada bila riječ o promijenjenim okolnostima koje su bitno utjecale na stav zauzet u Odluci iz ožujka 2008.³

2. Dana 31. listopada 2008., Čermakova obrana podnijela je povjerljiv zahtjev kojim traži da Vijeće odobri g. Čermaku privremeno puštanje na slobodu tijekom zimske pauze za razdoblje odmah nakon 19. prosinca 2008., do 9. siječnja 2009.⁴ Dana 4. studenog 2008., Čermakova obrana podnijela je dopis Vlade Republike Hrvatske od 29. listopada 2008. kojim se daju jamstva za privremeno puštanje na slobodu.⁵ Dana 7. studenoga 2008., kao zemlja

¹ Odluka po interlokutornoj žalbi na Odluku Raspravnog vijeća kojom se odbija privremeno puštanje na slobodu, 2. prosinac 2004. (dalje u tekstu: Odluka o interlokutornoj žalbi), para 44; Nalog kojim se zakazuje početak suđenja i prekida privremeni boravak na slobodi, 6. veljače 2008.

² Odluka po Zahtjevu Ivana Čermaka za privremeno puštanje na slobodu, 14. ožujak 2008. (dalje u tekstu: Odluka iz ožujka 2008.), str 10-11.

³ Odluka po zahtjevu Ivana Čermaka za privremeno puštanje na slobodu, 18. srpanj 2008. (dalje u tekstu: Odluka iz srpnja 2008.), par 17-21.

⁴ Zahtjev Ivana Čermaka za privremeno puštanje na slobodu u skladu s pravilima 54 i 65, 31. oktobra 2008. (dalje u tekstu: Zahtjev), par. 1, 19.

⁵ Dopis Ivana Čermaka sa jamstvima Republike Hrvatske za njegovo privremeno puštanje na slobodu, 4. studeni 2008. (dalje u tekstu: jamstva Hrvatske).

Prevod

domaćin Nizozemska je dostavila dopis u kojem iznosi svoj stav po tom pitanju.⁶ Dana 13. studenog 2008., tužiteljstvo je uložilo svoj Odgovor na taj Zahtjev.⁷

II. ARGUMENTI

3. Čermakova obrana tvrdi da se Čermak dragovoljno predao Međunarodnom sudu, te da je surađivao sa Sudom tako što je pristao na razgovore sa tužiteljstvom, kao i tako što im je dostavio znatan broj dokumenata.⁸ Čermakova obrana također skreće Vijeću pažnju na činjenicu da je ponašanje g. Čermaka tijekom suđenja okarakterizirano kao primjereno i kooperativno.⁹ Nadalje, tvrdi se da se uvijek izuzev jednom g. Čermak strogo pridržavao naloga Vijeća izdanih prilikom svojih prethodnih boravaka na slobodi.¹⁰ Čermakova obrana isto tako ističe su se neopravdanima pokazale bojazni što ih je tužiteljstvo opetovano isticalo glede potencijalno negativnog učinka što bi ga na svjedoke tužiteljstva mogao imati njegov povratak u Hrvatsku.¹¹ Štoviše, Čermakova obrana tvrdi da g. Čermak nikada nije predstavljao opasnost za žrtve, svjedoke, ili za druga lica u predmetu, i uvjerava Vijeće da se njegov stav u tom smislu neće promijeniti.¹² Osim toga, Čermakova obrana prihvaća da za g. Čermaka važe isti uvjeti za privremeno puštanje na slobodu poput onih što ih je Vijeće naložilo svojom Odlukom iz srpnja 2008.¹³ Čermakova obrana naposljetku tvrdi da je prošlo gotovo četiri mjeseca otkako je g. Čermak posljednji put vidio svoga jedanaestogodišnjeg sina u "relativno normalnim uvjetima", te da bi mu privremeno puštanje na slobodu tijekom navedenog razdoblja omogućilo da očuva odnos sa sinom.¹⁴

4. U dopisu naslovljenom na Čermakovu obranu, Vlada Republike Hrvatske izrazila je spremnost, u skladu s domaćim pravosuđem, da poštuje svaku odluku Suda koja se odnosi na

⁶ Korespondencija sa zemljom-domaćinom u vezi sa Zahtjevom za privremeno puštanje na slobodu, 7. studeni 2008.

⁷ Odgovor tužiteljstva na Zahtjev Ivana Čermaka za privremeno puštanje na slobodu, 13. studeni 2008. (dalje u tekstu: odgovor).

⁸ Zahtjev, par. 7.

⁹ Ibid., par. 7.

¹⁰ Ibid., par. 8.

¹¹ Ibid., par. 11-15.

¹² Ibid., par. 16.

¹³ Ibid., par. 17.

¹⁴ Ibid., par. 9-10.

Prevod

povratak g. Čermaka i njegovo pojavljivanje pred Vijećem.¹⁵ Štoviše, Vlada Republike Hrvatske potvrđuje da će poduzeti sve potrebite korake kako bi osigurala da se g. Čermak pojavi pred Vijećem, te da tijekom svog privremenog puštanja na slobodu on ni na koji način neće predstavljati prijetnju svjedocima, žrtvama ili drugim licima, niti će dolaziti u doticaj s njima.¹⁶ Naposljetku, jamči se da će Vlada Republike Hrvatske, sukladno zakonu, pružiti dodatnu pomoć, odnosno jamstva, kao vid potpore zahtjevu Čermakove obrane za privremeno puštanje g. Čermaka na slobodu.¹⁷

5. Dana 7. studenoga 2008., Nizozemska je, ograničavajući se na praktične konzekvence Čermakova eventualnog puštanja na slobodu, dostavila dopis na osnovi pravila 65(B) navodeći kako se nimalo ne protivi odobrenju Zahtjeva.¹⁸ Nizozemska je na osnovi Zahtjeva razumjela da bi po odobrenju privremenog puštanja na slobodu g. Čermak napustio teritorij Nizozemske.¹⁹

6. Tužiteljstvo u svom Odgovoru tvrdi kako je prethodno već iznijelo stav da g. Čermak ne bi trebao biti pušten tijekom pauze u radu Suda.²⁰ Tužiteljstvo nadalje, međutim, priznaje da uvida kako nije bilo bitne promjene okolnosti otkako je g. Čermaku posljednji put odobreno privremeno puštanje na slobodu, te da je g. Čermak pristao na istovjetne uvjete poput onih koji su mu određeni kada je posljednji put privremeno pušten na slobodu.²¹ Pod takvim okolnostima, tužiteljstvo se ne protivi Zahtjevu.²²

¹⁵ Jamstva Hrvatske.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Korespondencija između zemlje-domaćina u vezi sa Zahtjevom za privremeno puštanje na slobodu, 7. studeni 2008.

¹⁹ Ibid.

²⁰ Odgovor, par. 1.

²¹ Ibid.

²² Ibid.

Prevod

III. MJERODAVNO PRAVO

7. Pravilo 65 Pravilnika o postupku i dokazima predstavlja osnovu po kojoj Raspravno vijeće može naložiti privremeno puštanje na slobodu optuženog. Pravilo 65 primjenjuje se u raspravnoj kao i predraspravnoj fazi postupka.²³ Pravilo 65 u relevantnim dijelovima propisuje:

- (A) Nakon što je pritvoren, optuženi može biti pušten na slobodu samo na osnovi naloga vijeća.
- (B) Raspravno vijeće može izdati nalog za puštanje na slobodu samo nakon što zemlji-domaćinu i državi u koju optuženi traži da bude pušten da priliku da se izjasne i samo ako se uvjerilo da će se optuženi pojaviti na suđenju i da, u slučaju puštanja na slobodu, neće predstavljati opasnost ni za jednu žrtvu, svjedoka niti bilo koju drugu osobu.
- (C) Za puštanje optuženog na slobodu Raspravno vijeće može odrediti bilo koje uvjete koje smatra primjerenim, uključujući polaganje kaucije i poštovanje uvjeta potrebnih kako bi se osiguralo prisustvo optuženog na suđenju i zaštita drugih osoba.

8. Uvjeti navedeni prema pravilu 65(B) predstavljaju minimalne uvjete nužne za odobravanje privremenog puštanja na slobodu. Vijeće ima diskrecijske ovlasti da ne odobri privremeno puštanje na slobodu optuženog, čak ako se i uvjerilo da su ti uvjeti ispunjeni.²⁴

9. Prema Raspravnom vijeću, prilikom razmatranja zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu u fazi nakon što je donijeta odluka u skladu s pravilom 98*bis*, čak i kada su dana odgovarajuća jamstva koja eliminiraju mogućnost bijega, Raspravno vijeće ne bi trebalo iskoristiti svoje diskrecijske ovlasti da odobri privremeno puštanje na slobodu osim ako ne

²³ *Tužitelj protiv Milutinovića i drugih*, Odluka po Interlokutornoj žalbi na odbijanje privremenog puštanja na slobodu tokom zimske pauze, 14. decembar 2006., par. 10.

²⁴ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, Odluka po interlokutornoj žalbi na Odluku Pretresnog vijeća kojom se odbija privremeno puštanje na slobodu Ljubomira Borovčanina, 1. ožujak 2007. (dalje u tekstu: Prva odluka u predmetu *Popović i drugi*), par. 5; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, Odluka po Žalbi tužioca na odluku o privremenom puštanju na slobodu i zahtevima za izvođenje dodatnih dokaza na osnovu pravila 115., 26. lipanj 2008., par. 3; *Tužilac protiv Popovića i dr.*, Odluka po interlokutornoj žalbi Vujadina Popovića na Odluku po Popovićevom Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu, 1. srpnja 2008., par. 5.

Prevod

postoje uvjerljivi humanitarni razlozi koji prevagnuju u prilog odobravanja privremenog puštanja na slobodu.²⁵

10. Tamo gdje je zahtjev o privremenom puštanju na slobodu uložen nakon odbijanja prethodne molbe, na optuženom je da uvjeri Vijeće kako nije došlo ni do kakvih promjena u okolnostima koje bi bitno utjecale na pristup već zauzet pri ranijim odlukama o privremenom puštanju na slobodu tog istog optuženog.²⁶

IV. DISKUSIJA

11. Na osnovi jamstava što ih je dala Hrvatska, Vijeće se uvjerilo da bi Vlada Republike Hrvatske trebala biti u mogućnosti osigurati nazočnost g. Čermaka pred Međunarodnim sudom, kao i prihvaćanje svih uvjeta koje bi mu moglo odrediti Vijeće. Osim toga, činjenica da se g. Čermak dobrovoljno predao Međunarodnom sudu pokazatelj je da ne postoji rizik da bi optuženi pobjegao.²⁷ Vijeće isto tako drži da primjereno i kooperativno ponašanje g. Čermaka pred Sudom predstavlja relevantan faktor kada je riječ o riziku bijega.²⁸

12. Procjena da bi optuženi, ako ga se pusti, mogao predstavljati opasnost za žrtve, svjedoke ili druga lica, ne može se iznositi apstraktno, već navodnu konkretnu opasnost valja identificirati.²⁹ Kao što je to bio slučaj s prethodnim odlukama o privremenom puštanju na slobodu g. Čermaka, Vijeće ne raspolaže nikakvim pokazateljima da bi g. Čermak, pusti li ga se na slobodu, predstavljao opasnost za svjedoke, žrtve ili druga lica.³⁰ Štoviše, tijekom posljednjeg privremenog puštanja na slobodu, g. Čermak se pridržavao uvjeta koji su mu

²⁵ *Tužilac protiv Prlića i dr.*, Odluka po "Žalbi tužioca na odluku po zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu od 31. marta 2008.", od 21. travnja 2008., par. 15.; *Tužilac protiv Prlića i dr.*, Odluka po "Žalbi tužioca na odluku po drugom zahtjevu optuženog Stojića za privremeno puštanje na slobodu od 8. aprila 2008.", od 29. travnja 2008., par. 14-15; *Tužilac protiv Popovića i dr.*, Odluka o konsolidovanoj žalbi na Odluku po Borovčaninovo molbi za posjetu pod nadzorom i na odluke po Gverinom i Miletićevom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu tokom pauze u sudskom postupku, 15. maj 2008., par. 24.

²⁶ Prva odluka u predmetu *Popović et al.*, par. 12.

²⁷ Odluka iz ožujka 2008., par. 12. Odluka iz srpnja 2008., par. 19.

²⁸ Odluka iz srpnja 2008., par. 19.

²⁹ *Tužilac protiv Hadžihasanovića i dr.*, Odluka kojom se odobrava privremeno puštanje na slobodu Envera Hadžihasanovića, 19. prosinca 2001., par. 11; *Tužilac protiv Haradinaja i dr.*, Odluka po Zahtjevu Ramusha Haradinaja za privremeno puštanje na slobodu, 6. lipanj, 2005., par. 22; *Tužilac protiv Stanišića*, Odluka po Interlokutornoj žalbi tužilaštva na Odluku o privremenom puštanju na slobodu optuženog Miće Stanišića, 17. listopada 2005., par. 27; Odluka iz srpnja 2008., par. 20.

³⁰ Odluka o Interlokutornoj žalbi, par. 40; Odluka iz ožujka 2008., par. 9; Odluka iz srpnja 2008.; par. 20.

Prevod

određeni Odlukom od 18. srpnja 2008., uključujući i one kojima mu se nalaže da nema nikakav kontakt sa žrtvama ili potencijalnim svjedocima, kao i one kojima mu se nalaže da ni sa kim ne raspravlja i ne govori o svojem predmetu, osim sa svojim odvjetnikom.³¹

13. U zaključku Vijeće nalazi da su konkretni uvjeti što ih propisuje pravilo 65(B) za odobravanje privremenog puštanja na slobodu zadovoljeni. Osim toga, Vijeće je razmotrilo druge relevantne faktore, uključujući i one o kojima se raspravljalo u Zahtjevu, kako bi se utvrdilo je li privremeno puštanje na slobodu u ovom trenutku primjereno. Budući da je postupak u ovom predmetu još uvijek u fazi koja prethodi donošenju odluke u skladu s pravilom 98*bis*, Čermakova obrana ne mora podastrijeti "uvjerljive humanitarne razloge" kako bi isti prevagnuli u prilog odobravanja privremenog puštanja na slobodu.

14. Gospodin Čermak, kojemu je 58 godina, ima suprugu i jedanaestogodišnjeg sina, s kojima je vrlo blizak. Kao i u Odluci od 2008. Vijeće smatra da, ako interes pravde ne nalaže drugačije, relevantni faktor za privremeno puštanje na slobodu jest obnova, kolikogod privremena, kontinuiteta odnosa između oca i njegovog mladog sina.³² Vijeće isto tako naglašava koje su općenito prednosti privremenog puštanja na slobodu i pridaje dužnu važnost činjenici da bi vrijeme provedeno na slobodi pozitivno utjecalo na moral optuženoga, kao i na njegovo tjelesno i duševno zdravlje.³³ Što se općenito tiče situacije oko svjedoka, kao i zabrinutosti za integritet postupka, Vijeće smatra da se ovom pitanju, imajući u vidu sadašnje okolnosti, pristupilo valjano i primjereno, u skladu sa niženavedenim uvjetima.

15. U svjetlu gorenavedenog Vijeće se uvjerilo da je privremeno puštanje na slobodu za g. Čermaka, pod niženavedenim uvjetima, prikladno.

³¹ Odluka iz srpnja 2008., par. 25 (d).

³² Ibid., par. 22.

³³ Ibid., par. 22.

Prevod

V. DISPOZITIV

16. Iz gorenavedenih razloga i u skladu s člankom 29 Statuta Međunarodnog suda, kao i pravilima 54 i 65 Pravilnika, Vijeće ovim **ODOBRAVA** Zahtjev i **NALAŽE** sljedeće:

- (a) da nakon 19. prosinca 2008., čim to bude prikladno, nadležne nizozemske vlasti prebace g. Čermaka u odgovarajuću zračnu luku u Nizozemskoj;
- (b) da u odgovarajućoj zračnoj luci nadležne nizozemske vlasti privremeno puste g. Čermaka na slobodu i predaju ga pod nadzor dužnosnika Vlade Republike Hrvatske, koji će biti određen prije njegova puštanja prema niženavedenom potparagrafu (e)(4) i koji će ga pratiti tijekom ostatka putovanja, odnosno prilikom odlaska na adresu koja se detaljno navodi u Dodatku A ovom Zahtjevu, te pri povratku s nje;
- (c) na povratku će g. Čermak biti u pratnji tog imenovanog dužnosnika Hrvatske, koji će ga isporučiti pod nadzor nizozemskih vlasti u odgovarajućoj zračnoj luci, da bi ga zatim nizozemske vlasti prebacile nazad u PJUN u Den Haagu;
- (d) tijekom privremenog boravka na slobodi g. Čermak:
 - 1) će predati svoju putovnicu, kao i sve važeće putne dokumente Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Hrvatske;
 - 2) će se zadržavati u okvirima svog privatnog posjeda u Hrvatskoj na adresi koja se navodi u Dodatku A ovom Zahtjevu;
 - 3) će se javljati jednom tjedno u mjesnu policijsku postaju;
 - 4) će pristati na to da se tijekom njegova boravka u Hrvatskoj provjerava njegova nazočnost, što uključuje i povremene posjete osoba iz Ministarstva unutarnjih poslova, dužnosnika Vlade Republike Hrvatske, lokalne policije, ili osobe koju je u tu svrhu dodijelilo Tajništvo Međunarodnog suda;

Prevod

- 5) neće dolaziti u kontakt niti u bilo kakav doticaj sa žrtvama ili potencijalnim svjedocima, niti se pak nekako drukčije uplitati u postupak ili u provođenje pravde;
- 6) neće tražiti direktan pristup dokumentima ili arhivima ili pak uništavati dokaze;
- 7) neće ni s kim diskutirati niti govoriti o svom predmetu, uključujući medije, osim sa svojim braniteljem;
- 8) neće se miješati ni u kakve aktivnosti koje bi se kosile s privremenim puštanjem na slobodu, koje je tajne naravi, što podrazumijeva svaki kontakt sa javnim dužnosnicima ili javnim ličnostima koje nisu nadležne za postupak privremenog puštanja na slobodu;
- 9) će se strogo pridržavati svih zahtjeva koje hrvatske vlasti imaju nužno zadovoljiti u sklopu ispunjavanja svojih obveza u skladu s ovom Odlukom;
- 10) će se vratiti pod nadzor Međunarodnog suda do 8. siječnja 2009., ili pak u ono vrijeme, ili na onaj dan, kad to već naloži Vijeće;
- 11) će se strogo pridržavati svakog naloga što ga je izdalo Vijeće, ovisno o uvjetima privremenog puštanja na slobodu, ili pak o njegovom okončanju;

e) Vijeće traži da Vlada Republike Hrvatske preuzme odgovornost:

- 1) za osobnu sigurnost i zaštitu g. Čermaka tijekom njegovog privremenog puštanja na slobodu;
- 2) da se osigura ispunjavanje uvjeta određenih za g. Čermaka ovom Odlukom;
- 3) za sve troškove uzrokovane transferom g. Čermaka iz zračne luke u Nizozemskoj do njegova boravišta u Hrvatskoj, te pri povratku u Nizozemsku;
- 4) da će osigurati predaju g. Čermaka pod nadzor i pratnju dužnosnika Vlade Republike Hrvatske (čija imena će prethodno biti proslijeđena Vijeću i Tajništvu), nakon što ga nizozemski organi vlasti puste na slobodu u zračnoj luci u Nizozemskoj, kao što je to potanko opisano u gorenavedenim potparagrafima (b) i (c);

Prevod

- 5) za neizdavanje novih putovnica ili bilo kojeg drugog dokumenta koji bi g. Čermaku omogućili da putuje;
- 6) za trajni nadzor boravka g. Čermaka na adresi detaljno navedenoj u Dodatku A Zahtjeva, te za vođenje evidencije o izvješćima;
- 7) za podnošenje tjednih izvješća Raspravnom vijeću i Tajništvu o boravku g. Čermaka na kućnoj adresi, kao i o njegovom pridržavanju uvjeta ove Odluke;
- 8) za promptno obavještavanje Tajništva Međunarodnog suda o sadržajima eventualnih prijetnji sigurnosti g. Čermaka, uključujući kompletna izvješća o istragama poduzetim u tu svrhu;
- 9) za promptno pritvaranje g. Čermaka, prekrši li neku od odredbi ili uvjeta njegovog privremenog puštanja na slobodu, kao i za promptno izvještavanje Vijeća i Tajništva o svakoj sličnoj povredi;

UPUĆUJE tajnika Međunarodnog suda da se konzultira s Ministarstvom pravosuđa u Nizozemskoj što se tiče praktične organizacije privremenog puštanja na slobodu g. Čermaka, kao i daljnjeg boravka g. Čermaka u PJUN u Den Haagu, sve dok se Vijeću i Tajništvu ne proslijedi ime službenika Vlade Republike Hrvatske pod čijim će nadzorom biti g. Čermak nakon privremenog puštanja na slobodu; i

TRAŽI da organi svih zemalja kroz koje će g. Čermak putovati:

- (a) zadrže u pritvoru g. Čermaka sve vrijeme dok bude u tranzitu u zračnoj luci na njihovom teritoriju i
- (b) uhite ga kako bi ga pritvorili na povratku u PJUN u Den Haagu, pokuša li pobjeći.

Prevod

Sastavljeno na engleskom i na francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
sudac Alphons Orié,
predsjedavajući sudac

Dana 2. prosinca 2008.
U Den Haagu
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]